

O LUNGĂ DİRĂ DE FERICIRE

« Tovarăşa !? » îi bara drumul portarul aproape în fiecare dimineață, la intrarea instituției. Munteanu scotocea în poșetă. Ieșea la iveală rețeta de Ciclobarbitol, căutată zadarnic la ghișeu farmaciei. I se risipea cu zgomot mărunțișul din portofel, scotea agenda, cheile, carnetul de CEC. Portarul îi urmărea fiecare mișcare, în timp ce răspundea « să trăiți » și « sãru' mîna » funcționarilor ce intrau ca la ei acasă. În sfîrșit, legitimația era găsită, dar cerberul nu se mulțumea să compare poza de tînãrã-privind-încrãztoare-viitorul cu figura crispată din fața lui, ci controla suspicios și vizele, apoi o lăsa – ca o favoare – să treacă. Liftiera croșeta mãnuși de ațã. Munteanu trebuia să-i indice în fiecare zi etajul, altfel se trezea sus la șapte și cobora pe scãri pînã la trei, în bodogãneala femeii de serviciu care spãla treptele de marmurã : « la-o pe margine, acu' te-a găsit fițîiala, nu vezi ce urme lași ?, ouliuu, ce oameni... » și ecoul vocii de fumãtoare o urmãrea pînã pe culoarul animat, unde saluta ea prima, bãrbați și femei, la nimerealã, grãbind spre camera 43 ca spre un refugiu. Acolo Ana

Munteanu căpăta nume și personalitate, avea un loc și o treabă precisă. Cît durau orele de serviciu se simțea în siguranță. Își trata colegii cu prăjituri de casă, apreciate entuziast, și citea, ore și ore, materialele aduse la corectat.

Greul reîncepea la sfîrșitul zilei de muncă, la cumpărături. În punga ei se nimereau roșiile cele mai stricate și fructele necoapte, capătul plin de coji și sfori al salamului, ouăle crăpate – « și astea trebuie vîndute, nu ? ce să fac, să le mănînc eu ? » o repezea vînzătorul la încercarea timidă de protest și se mai găsea cineva să strige : « hotărăște-te odată, iote la ea, mai e dată și cu ruj ! » După ce pleca din prăvălie constata că la o hîrtie de cincizeci primise rest ca de la douăzeci și cinci, dar nu mai avea curaj să se întoarcă. În autobuz era admonestată că a atins cu plasa ciorapiei cucoanei bătrîne sau înjurată că se înghe-suie în meseriașul băut. În locurile publice pe unde o duceau formalități ale vieții era tratată mereu ca o tembelă ; cînd dădea de un om amabil, recunoștința ei nu mai avea margini. Simțea pur și simplu că-l iubește pe omul acela. Dar asta se întîmpla rar.

Cu timpul, exercițiul zilnic al umilinței îi consolidase o structură elastică, rezistentă sub aparenta fragilitate, și, odată instalată în garsoniera-proprietate și avansată în postul de corector principal, consideră că viața ei luase un curs mulțumitor. Își iubea fratele, cumnata și mai ales nepoții, își petrecea la ei duminicile și tot împreună cu ei pleca în concedii. Le făcea prăjituri – la asta era neîntrecută –, stătea cu cei mici cînd părinții se duceau la petreceri, și drăgălășenia copiilor, faptul că o așteptau la ușă

cu nelipsitul « ce ne-ai adus ? », capriciul fetei de a nu se lăsa spălată pe cap decât de Ana îi încălzeau zilele.

La început, Munteanu-fratele încercase să o mărite. Adusese așa, ca din întâmplare, ba pe un coleg de serviciu, ba pe fiul divorțat al administratorului, dar caraghiosul situației o făcea pe Munteanu-sora și mai stîngace, gafele se țineau lanț și în cele din urmă pretendentul dădea bir cu fugiții.

Ana știa că nu e atrăgătoare. Slabă și mioapă, speriată și abulică, înfățișarea ei justifica agresiunile la care era supusă și nici nu-și mai dorea decât dublul rol de corector și mătușă, deși seara, înainte de culcare, când asculta muzică la radio, sufletul i se deschidea deodată hămesit și cuprinzător către altceva și adormea tristă, cu Ciclobarbitol. Visa că i se aduc pagini enorme la corectat, aveau rîndurile încurcate și se străduia pînă în zori să ordoneze brambureala aceea, să scoată din ea un mesaj logic de care ar fi depins multe.

Așa i-a trecut vremea pînă la 35 de ani : i se mai adăugase o treaptă la salariu și două dioptrii la ochelari, în rest – anotimpuri cu beatitudini adolescente la prima ninsoare, la primul pom înflorit, la ultimul trandafir.

Pînă în ziua de 27 iulie 1982, marți*.

Dimineața, la intrare, portarul i-a spus « săru'mîna, doamnă » chiar ei, nu cuiva din spate – a verificat –, liftiera a apăsător pe butonul trei, fără să mai aștepte indicația, și s-a oferit să-i croșeteze mănuși de ață, iar pe culoarul ani-

* Adică astăzi, cînd scriu (n. a.).

mat un fel de șef s-a oprit s-o întrebe ce mai face, adăugînd « aveți o siluetă egipteană, duduie, de mult vă admir ».

Munteanu Ana, corector principal și mătușă, a simțit că-i fuge linoleumul de sub picioare. Era atît de tulburată, încît a trecut cu mult de camera 43 și a deschis o altă ușă. Nimerise într-o încăpere cu perdele de voal, covor persan și birou masiv, sculptat. La birou, un bărbat aplecat deasupra planșelor trasa cu tușuri colorate și rigle che-nare, delimita coloane, marca, după momente de gîndire, locurile de ilustrații cu linii încrucișate.

Munteanu mai văzuse machete venite spre control odată cu paginile de corectat, dar nu se întrebase cine le face. Luxul camerei, în contrast cu mizeria biroului de corectură (mese coșcovite, scaune șchioape cu plușul ros, maldăre de hîrtii și podele pătate), îi dădea o idee de importanța Machetatorului. Ca în orice loc necunoscut, Munteanu se simțea timorată. La întîmplările prin care tocmai trecuse, se adăuga acum liniștea luminoasă în care lucra un bărbat de vîrstă incertă, inspirînd încredere.

Trezită din contemplant de vuietul îndepărtat al unui avion, femeia a vrut să plece pe nesimțite, dar ușa capitonată se închisese și clanță nu avea. Degeaba s-a opintit cu umărul în romburile de piele : era captivă. Machetatorul își vedea netulburat de treabă. Alegea dintre pixurile și cariocile aliniat la îndemînă roșul pentru titluri și negrul pentru iscălituri, lumina dimineții de iulie îi scînteia pe ochelari, pe verighetă, pe cristalul biroului.

Munteanu și-a dres vocea, a respirat adînc și a șoptit o scuză bîlbîtită, rugîndu-l, dacă e atît de bun, să-i deschidă ușa.

Fără să-și ridice privirea de pe fotografiile cărora le căuta locul în pagină, fără să se enerveze că e deranjat, Machetatorul i-a arătat cu un gest politicos jilțul din fața biroului :

— la loc, Ana, te așteptam.

Uluirea s-a amestecat cu valul de căldură năvălit deodată în obraji. Se așteptase să fie repezită, după ciudățeniile dimineții chiar avea nevoie de o replică grosolană spre a se simți ea însăși. Cu genunchii tremurând s-a așezat. Suprafețele lăcuite ale pozelor reflectau jucăuș lumina, orbind-o ca niște oglinzi. În sfârșit, Machetatorul decise locul ilustrațiilor – una sub alta pe o coloană întreagă, apoi își puse ochelarii pe birou și își frecă ochii obosiți, apăsându-și îndelung rădăcina nasului între arătător și degetul mare. Ana se îndreptă de spate într-o așteptare încordată, și din noua poziție pozele nu mai luceau. Deși le vedea cu dosu-n sus, un vag-cunoscut se desprindea din ele. Nu îndrăznea să întoarcă macheta spre sine ; mioapă cum era, nu distingea clar și totuși intuia că e vorba de ceva ce o privește – așa cum muzica ascultată noaptea o implica : desfătător și trist.

Încercă să descifreze literele pe dos ale titlului și silabisi : O lun-gă dî-ră de fe-ri-ci-re. Machetatorul tresări și întoarse pagina spre ea. Coloane albe se înșirau paralel pe coala tip, cu rînduri numerotate. Și în dreapta, succesiunea de poze în care Ana recunoscuse o siluetă « egipteană », rigidă, cu umeri dreپți și șolduri înguste, alături de cea a unui bărbat.

Prima imagine reprezenta cuplul din spate, pe o alee de parc mărginită de arbuști tunși geometric, piramide și

cuburi de o nuanță mai întunecată pe cenușii peluzelor vaste, totul voalat de ploaia mărunță de sus și aburul de jos întâlnite într-un fel de vibrație. Pustiu. *Anul trecut la Marienbad*, dar în altă lumină, nu hieratic-neliniștitoare, ci posomorâtă.

Pe aleea asfaltată, lucioasă ca o piele sensibilă – cuplul nepotrivit de sub umbrelă se îndepărta ; ea îmbrățișase ocrotitor umerii bărbatului care, chiar așa, văzut din spate, cu o mână ținând umbrela, cu cealaltă cărînd o servietă funcționărească, părea temător de spațiul deschis și stînjenit de rolurile inversate ale jocului. Ana speră din toate puterile ca silueta aceea să semene *întîmplător* cu a ei – cîte femei slabe nu poartă bluze albe și pantofi plați ; îi era rușine și milă de tandrețea protectoare cu care cea din poză îmbrățișa umerii bărbatului, ferindu-l grijulie de ploaie. Își mușcă buzele și trecu la ilustrația următoare. Așezați pe treptele de ciment ale unui club nautic, cei doi se sărută, în timp ce ploaia se întetește peste arbori și carusele, peste mesele de tablă ale berăriei, peste lac. Genunchii dezgoliți ai femeii, de o prospețime jilavă și impudică, bluza deschisă și brațele înlănțuite, un sărut disperat în care tremurul din trupuri consună cu violența spasmodică a ploii. Nu mai era nici un dubiu : în cît se zărea din profilul femeii, Ana își recunoscuse părul tuns neglijent, pomeții osoși, chiar poșeta trîntită alături pe trepte era cea pe care o purta și acum.

Imaginea următoare reda, din alt unghi, chipul bărbatului în prim-plan : Machtetatorul. Frumusețea lui bărbătească, văzută de foarte aproape, era alterată de ceva reptilian : porii, micile imperfecțiuni ale pielii sau poate

pleoapele cu gene scurte acoperind membranos ochii pe jumătate. Bătrîn sau doar obosit, cu tîmple nădușite rece de dorință, înfuriat de propria-i slăbiciune : portretul acesta îi trezea Anei un fel de milă necurată, ca la melodrame, cînd știi că ți se provoacă înadins starea aceea greu suportabilă dar îți curg lacrimi fără să te poți stăpîni și ți-e rușine că plîngi ca prostul.

Machetatorul o urmărea încîntat. Ana împinse cu violență coala, refuzînd să privească mai departe. Vru să protesteze, dar el i-o luă înainte :

— Ești o femeie bună de iubit, o femeie gustoasă, Ana, am să-ți spun după desprinderea din îmbrățișare, nu te crispa, *atunci* nu-ți va suna trivial asta. Îți voi îngădui, mărinimos, pe parcursul acestei singure întîlniri, să-mi stai aproape, dar cînd ploaia se va domoli, cu fața lipită de pieptul meu ai să mă rogi imprudent să-ți schimb viața, ai să-mi vorbești întretăiat despre fericirea de a-mi cîrpi lenjeria și a-mi face mîncăruri gustoase, poate chiar despre copii, și aici va fi greșeala, scontată, ce-i drept. Îmi voi privi pe furiș ceasul – între timp s-a întunecat și abia de mai picură –, tu îmi vei ține palma pe obrazul fierbinte, și atunci am să închei cu o mărturisire patetică, de efect – știi, ecranizările rusești după clasici : « Niciodată n-am putut să fac ceea ce am vrut. N-am trăit adevărat. Acum e tîrziu ». Și o să fie într-adevăr tîrziu, ceasul meu va arăta douăzeci și unu și treizeci, la ora asta familia mă așteaptă la cină, cămașa îmi e încă umedă, mă pot alege cu o răceală, buzele mușcate mă ustură cînd fumez ; vom fuma amîndoi tăcuți, tu încă agățată disperat de mine, pînă la ultimul fum.

În poza de jos, iată, un bărbat rezonabil care își aranjează hainele răvășite, îi încheie și ei, stîngaci, nasturii bluzei și – grav, cum se cuvine la despărțire – o însoțește la autobuz prin băltoace...

Pentru această ploaie de iulie, rememorată de tine la nesfîrșit, exaltată și corectată de stări sufletești contrarii, însoțită de muzica de seară și insomniile cu febră, am pregătît patru coloane de revistă, 88 de cuadrați, o pagină frumoasă, vie, aerisită. Ei, ce zici ?

Ana implora ușa capitonată să se deschidă. Să vină portarul, liftiera, femeia de serviciu, funcționarii gălăgioși de pe culoar. Era lumină și liniște, privirea aurie o ațîntea. Plecă ochii. Coloanele albe, văzute în racourci, se întindeau lent spre ea, o tăiau în felii cu chenarele lor paralele, o înghesuiau în formatul îngust, pînă cînd deasupra capului coborî, ca un tavan peste încăperea din prefabricate, titlul : *O lungă dîră de fericire*.

— L-am ales din Benjamin Constant, potrivit, nu ? Știi... micul său roman... – se mai auzi vocea Machetatorului care, aplecat asupra paginii, se lăsă absorbit de tunelurile coloanelor, amestecat cu Ana, fărîmițați în litere, cu ochelari cu tot.

Acum sînt amîndoi pe coloana a treia, în parc, apărați de ploaie sub streășina clubului nautic. Îmbrățișați pe treptele uscate și calde încă, după ziua înăbușitoare de iulie, cu mîini înfrigurate căutîndu-se, cu buzele strivite. Se poate citi mai jos replica bărbatului : « nu e bine ce se întîmplă, trebuie să fug de tine, nu e cinstit așa... acum e tîrziu » și știi amîndoi că nu mai e mult pînă la sfîrșit, cîtiva cuadrați, acolo.